

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

184. Qualiter facienda institutio dum ex diversis qualitatibus spectat ad eundem præsentare & instituere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

Questio 180. An per appellationem suspendatur executio institutionis?

Respondeo: dum processum & appellatum est extrajudicialiter, appellatio non suspendit executionem institutionis. Lott. l. 2. q. 13. n. 81. Garc. p. 9. c. 4. n. 19. ex Lancell. de attentatis. p. 2. c. 4. n. 614. & 627. Cuchoc, & Qui de appellatione extrajudiciali intelligunt c. constitutis. de appell. Unde addit Garc. n. 20. ex eod. Lancell. quod dum institutio non habet vim diffinitivam, sed fuit facta extrajudicialiter sine contradicatore, & capta possessio pendente tali appellatione, nequaquam censeri debent pro attentatis; cum eo casu appellatio tanquam interlocutoria non debeat facere attentata, ut Lancell. Quod si tamen processum judicialiter, & institutio facta in contradictorio judicio seu sententia lata super ea facienda (licet enim isti actus electivi & provisiivi sint extrajudiciales, nihil tamen est, quin etiam judicialiter promoveri possint ex alterius legitima, vel saltem colorata contradictione. Lott. n. 85. & 86. afferens decis. Rotæ) causa est appellabilis, & appellatio suspendit executionem institutionis, & institutio facta pendente tali appellatione à sententia Ordinarii, uti & subsecuta acceptio possessionis sunt attentata; Lott. loc. cit. à n. 30. juxta plures Rotæ decis. Garc. loc. cit. n. 16. citans Jo. And. Lap. Franc. & c. item n. 21. citans Brederod. de appell. p. 1. tit. 20. Marcum Ant. Genuens, & c.

Questio 181. An, & qualiter institutio sit irrita, si facta neglecto presentato, vel etiam absque consensu & presentatione patroni?

Respondeo: esse irritam ipso jure, si fiat neglecto vel spreto patrono. Barb. l. 3. juris Eccl. c. 12. num. 163. Castrop. cit. p. 9. n. 5. juxta c. discernimus. 16. q. 7. & gl. ibidem. Nec obstat. c. illud. de jure patronatus, ubi institutio facta sine presentatione illorum, ad quos pertinebat, non dicitur irrita; sed irritanda; cum satis tritum sit in jure, rō irritanda saepe sumi pro declaranda irrita. Castrop; ibid. sic inquires notasse Azor. p. 2. l. 6. c. 22. q. 8. Gonz. ad reg. 8. gl. 56. n. 78. Unde id sic limitat, vel potius declarat Barbos, quod talis institutio, seu potius collatio facta ab Episcopo vel alio inferiore, ad quem spectat institutio, sine consensu & presentatione patroni, sit & maneat firma, patrono non reclamante, vel presentante alium intra terminum datum ad presentandum; irritetur autem, & ex tunc à jure reputetur irrita, ex quo patronus presentat alium, aut expresse contradicit; eod quod tunc, & non aliter spernatur patronus; citat pro hoc Garc. p. 5. c. 9. n. 232. Riccium. in pr. fori Eccles. resol. 174. Paris. de resign. l. 8. q. 10. n. 11. Zerol. in pr. Episc. p. 1. v. jus patronatus. §. 8. dub. 3. & c. Idem tenet Less. l. 2. de just. c. 34. n. 39. inquires, talem collationem evanescere, si patronus intra tempus sibi datum se opponat; si autem se non opponat, manere validam; Unde etiam valebit institutio facta incito patrono, si is postmodum in eam consentiat. Item si Episcopus, presente & tacente patrono, aliquem instituat; Bassæ. To. 2. v. benef. §. 5. n. 14. citans Lambertinum.

Questio 182. Cum quibus qualitatibus fieri debeat institutio, & que inutiliter ei adjiciuntur conditiones.

Respondeo ad primum: quemadmodum presentatio, ita & institutio fieri nequit, nisi cum qualitatibus requisitis secundum institutionem.

P. Lauren. Fori Benef. Tom. II,

nem & naturam beneficii, sive requisitis à fundatore in limine foundationis, et si juri communi contrariis, aut aliàs à jure communi, dum ex legibus foundationis non contrariantur, Corrad. l. 4. c. 6. n. 41. & 42. cum communi.

2. Respondeo ad secundum: ex conditiones inutiliter adjiciuntur institutioni (intellige, à fundatore) quæ vel naturæ, seu secundum rerum naturam sunt impossibiles, aut impossibilibus æquivalentur ob nimiam difficultatem, vel impossibiles sunt, aut contra substantiam beneficii, vel contra substantiam testamenti, vel denique contra perpetuam legum prohibitionem eas improbantur; Lott. l. 1. q. 32. n. 21. & seq. Vide dicta sub initium part. 1. de legibus adjectis fundationi beneficii.

Questio 183. An, & qualiter institutio fieri possit extra territorium & diæcesin habentium institueret?

Respondeo: quemadmodum Episcopus extra propriam diæcesin electiones confirmare vel infirmare, ita etiam instituire potest in beneficiis; contradicatore tamen non apparente; ac sic non instituire in judicio contradictorio. Idem est de aliis inferioribus institutoribus (& nominatim de Vicario generali Episcopi. Castrop. de benef. tr. 13. d. 2. p. 30. n. 17. Garc. p. 5. c. 8. n. 138. juncto 142.) est enim institutio actus voluntarius & extrajudicialis. Corrad. in pr. benef. l. 4. c. 2. n. 84. citans Franc. in c. fin. de elect. n. 9. Gonz. ad reg. 8. gl. 62. n. 9. & c. Garc. loc. cit. Castrop. loc. cit. Quod si autem ad institutionem procederetur (idem est de confirmatione) cum causa cognitione & discussione, intellige, judiciali contradicatore apparente, non potest fieri extra territorium, nec causa cognitio seu processus, nec institutio, nec confirmatio; si fit in sententia nisi de consensu judicis loci, & partibus non contradicentibus; quamvis lata sententiâ intra territorium de instituendo, institutio ipsa fieri possit extra territorium; quia jam est actus extrajudicialis & voluntariæ jurisdictionis. Garc. loc. cit. citans Lamb. p. 2. l. 2. q. 2. a. 6. & 7. & Sanch. de matr. l. 3. d. 8. n. 6.

Questio 184. Qualiter facienda institutio, dum ex diversis qualitatibus spectat ad eundem presentare, & institueret?

Respondeo: secundum diversos casus, quos congerit Lamb. h. tr. p. 3. c. 2. a. 19. apud Corrad. l. 4. c. 7. n. 20. non debere unico actu expediri institutionem & presentationem; sed separatim; prius nimirum faciendo presentationem, & postea institutionem: primò dum Episcopus foret simul Abbas alterius Ecclesiæ, in qua Episcopus haberet jus instituendi in aliqua Ecclesia patronata, & qua Abbas jus patronatus in eadem Ecclesia; quamvis, ut ait Corrad. citans pro hoc c. olim. de sent. & rejud. & ibi Felin. n. 1. & 2. in hoc casu melius esset, ut quæ Abbas per procuratorem suum presentet, & ipse, quæ Episcopus presentatum instituat. Secundò: dum quis ratione suæ prælaturæ haberet instituire in beneficio, in quo ratione patrimonii sui habet jus patronatus; est enim hoc jus patronatus laicale, & sic separatim ab Ecclesia & dicta prælatura. Tertio: dum quis habens jus patronatus, & simul instituire, habet compatronos; tunc enim ut compatronus presentabit cum aliis compatronis, & dein instituit. Quarto: dum compromittitur jus presentandi seu presentare in habentem instituire. Quinto:

ed dum Episcopo tanquam privata persona esset facta donatio juris patronatus. Sexto: dum jus patronatus translatum est in aliquem habentem instituire cum reservatione, ut presentet cum consilio alicujus, vel presentet aliquem de tali familia, ait enim Corrad. in hoc casu actus presentationis & institutionis esse separatim expediendos. Septimo: dum ad Superiorem jure devoluto, patronis v.g. negligentibus presentare, spectaret provisio, presentatio autem fieri debuisset sub certa forma, quæ observanda quoque veniret per illum, ad quem devolveretur provisio, ne illis prejudicaret. qui in presentatione debebant intervenire; necessarium enim tum ait Corrad. ut provisio fiat duobus actibus, & non esse in optione dicti Superioris, facere illam duobus, vel unico actu.

2. E contra habens instituire & simul presentare diverso jure, seu ex diversis qualitatibus, poterit unico actu expedire provisionem. Primo: si praelato habenti instituire, non tanquam privata persona, sed tanquam Rectori, seu ratione Ecclesie transcriptum à laico fuisset jus patronatus integrum, erit in ejus arbitrio, an velit providere unico actu, ut Corrad. quamvis dicant alii confundendam tunc institutionem cum collatione, & unico actu absolvendam provisionem. Secundo dum jure devoluto provisio beneficii patronati spectaret ad habentem instituire. Denique dum quis eodem jure haberet utramque potestatem instituendi & presentandi, posse illum eodem contextu se expedire, dicit Corrad. ed quod collatio habeat vim electionis, presentationis, confirmationis, & institutionis.

Questio 185. An, & qualiter institutioni pramittendum examen & approbatio?

1. **R**espondeo ad primum: præviè ad institutionem requiritur examen habitum à locorum Ordinariis super instituendi idoneitate, c. ex frequentibus. h. tit. in quo, ut observat Pirh. h. r. num. 3. nomen institutionis accipitur latius pro omni provisione non libera, hoc est, non solum pro ea, quæ fit ad nominationem seu presentationem aliorum, sed etiam ad electionem. Sic quoque in Trident. sess. 7. c. 13. præcipitur, ut presentati vel nominati à quibuscunque personis Ecclesiasticis (multò magis ergo à laicis. Pirh. h. r. n. 3.) etiam Sedis Apostolicæ Nunciis ad quævis Ecclesiastica beneficia, non instituantur, nec confirmentur, nec admittantur cum prætextu cujuscunque privilegii aut consuetudinis, etiam immemorialis; nisi fuerint prius à locorum Ordinariis examinati & idonei reperti, & nullus appellationis remedio se tueri possit, quò minus examen subire teneatur; Pirh. loc. cit. citans Garc. p. 9. c. 3. n. 5. Qualiter autem in provisione beneficiorum curatorum seu parochialium examen præmitti debeat, explicat Trident. sess. 24. c. 18.

2. Respondeo secundo: præviè ad institutionem in beneficio curato requiritur quoque approbatio Ordinarii, ita ut nullà consuetudine induci possit, ut in Ecclesiis Episcopo subjectis ministri curati sine ejusdem approbatione instituantur. Laym. ad c. cum satis. de offic. Archid. citans Trident. sess. 7. c. 13. Azor. p. 1. l. 5. c. 19. §. consuetudo; consuetudo enim perniciosà Ecclesiis prævalere nequit; esset autem perniciosissimum Ecclesiis, si sine cognitione & consensu supremi in dicecesi pastoris, nempe Episcopi, inferiores curati instituerentur. Item Episcopus curam parochiarum sibi subjectarum deponere nequit, sed providere debet, ut populus bene pascatur

in spiritualibus, sacra legitime ministrantur &c. Quod curare non potest, nisi sciat, qui & quales curati præficiantur. Unde, licet inferior Prælati per consuetudinem acquirere possit jus instituendi, etiam ad curata beneficia; sed non sine examine & approbatione Episcopi. Laym. loc. cit. juxta c. ad hæc. de off. Archid. Et sic in specie non valet, ut Archidiaconus curata beneficia conferat sine consensu Episcopi. Laym. in paraphrasi ad tit. c. cum satis. de off. Archid. Vide tamen, quæ hanc in rem dicta fuerunt ex Castrop. cap. præced. ad q. qualiter patronus privetur jure presentandi ob presentatum inhabilem: nimirum dum Episcopus patronus presentat clericum suæ diocesis instituendum ab alterius diocesis Episcopo, non debere hunc examinari ab Episcopo instituente, sed ipsam nominationem illius approbationem: vide etiam, quæ habet ad l. 4. c. 2. n. 5. ubi quòd si presentatus absens non est Ordinario, non requiritur examen ad finem institutionis faciendæ citat pro hoc c. constitutus. de appell. c. nullus d. 24. & Lamb. p. 1. l. 2. a. 2. n. 1. qui etiam id hac ratione confirmat: quòd si Ordinarius absenti conferre (intelligo, libere) possit beneficium juxta c. si tibi absenti. de præb. in 6. possit etiam illud conferre absenti presentato noto: Habebunt autem hæc præcipue locum, ut Corrad. ubi instituendus est diocesanus instituentis; quia tunc idoneitas illius præsumitur nota Ordinario, cum de illo possit habere perfectam noticiam, ut Gonz. ad reg. 8. gl. 4. num. 18. maxime si presentatus suscepit Ordines ab Episcopo instituente.

Questio 186. An ad valorem institutionis requiratur scriptura seu litera institutionales, opusque sit certâ ceremoniâ?

1. **R**espondeo ad primum negative: quia litera non tam requiruntur ad essentiam institutionis, quàm ad probationem: potest proinde institutio non secus ac collatio libera fieri verbo vel scripturâ, & non minus per factam verbo, quàm per factam scripto consequitur quis titulum beneficii. Laym. ad c. nostri. de elect. n. 4. Nihilominus bonum est scripturam adhiberi; servaturque in praxi de communi stylo, ut institutio semper fiat in scriptis, quin & cum interventus & rogatu Notarii in presentia duorum testium, ut ita semper illa facilius probari possit. Corrad. l. 4. c. 7. n. 21. ex Vivian. l. 13. c. 1. n. 5. Istituti modi verò formulam institutionalem subjicit Corrad. num. 24. quam usitatam ait in Curia Archiep. Neapolit. Aliamque satis amplam formulam, ex qua aliæ formulæ concipi possint secundum diversitatem casuum, ait haberi apud Lamb. p. 3. l. 2. a. 25. n. 11.

2. Occasione quorum notandum, Institutionem distingui in verbalem, per quam jus & titulus beneficii confertur: & realem, per quam fit introductio in possessionem. Pirh. ad h. r. n. 3. & alij; in qua divisione videtur institutio verbalis comprehendere illam, quæ fit ore tenus, & quæ fit in scripto seu verbo scripto; & sic opponi institutioni reali, quæ videtur simul habere vim institutionis & missionis in possessionem, uti supra de investitura dicitur.

3. Dum jus instituendi ad duos cumulativè spectat, facienda est sententia, & subscribendum ab utroque Corrad. cit. n. 21. juxta decis. Rot. in una Comensi Capellania.

4. Respondeo ad secundum etiam negativè, dum autem quandoque unà cum institutione verbali seu traditione tituli datur investitura per impositionem